

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΙΩΑΝ. ΤΣΑΝΤΙΡΗΣ
ΙΑΤΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ,
ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΗΣ

Λ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ 215, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 11523
ΤΗΛ. 2106429831 2106432939, 2106439647 2106463317

Fax 2106432939, ΚΙΝ 6945583683

E-mail. s.tsantiris@gmail.com

Αθήνα, 20/02/2019

Συμπληρωματικό σημείωμα

Ο υπογράφων ιατρός, Σωκράτης Τσαντίρης, Ιατροδικαστής & Ιατρός Δημόσιας Υγείας, μετά από μελέτη της γνωμοδότησης του ιατροδικαστή κ. Π. Αλεξάνδρου σχετικά με τα αίτια και τις συνθήκες θανάτου του Ζ. Κωστόπουλου, συμπληρωματικά αναφέρω τα εξής:

Η Νεκροψία/Νεκροτομή του Ζαχαρία Κωστόπουλου, στις 24/09/2018, η δειγματοληψία οργάνων, ιστών και βιολογικών υγρών προς τοξικολογική και ιστολογική διερεύνηση και η μελέτη των αποτελεσμάτων των εργαστηριακών εξετάσεων, διενεργήθηκε από τρεις (3) ιατροδικαστές (κ.κ. Ν. Καλογρηά, Σ. Μαριανού και Σ. Τσαντίρη), οι οποίοι κατέγραψαν και ερμήνευσαν το σύνολο των τραυματικών, παθολογικών και τοξικολογικών ευρημάτων.

Από το σύνολο των ευρημάτων (νεκροψιακών, νεκροτομικών και εργαστηριακών), κανένα στοιχείο ή ένδειξη, συνηγορεί ότι ο Ζ. Κωστόπουλος, έπασχε εν ζωή από καρδιακή ανεπάρκεια. Στο συγκεκριμένο περιστατικό, η αναφορά ότι οι ισχαιμικού τύπου αλλοιώσεις επήλθαν σε έδαφος καρδιακής ανεπάρκειας, είναι άποψη επιστημονικά μη ορθή. Τα μακροσκοπικά και ιστολογικά ευρήματα, δεν ανέδειξαν καμία προ-υπάρχουσα καρδιακή παθολογία, αφού αυτή είχε φυσιολογικό βάρος και μετρητικά στοιχεία, χωρίς στεφανιαία νόσος ή δομικές/βαλβιδικές αλλοιώσεις. Άλλωστε το ιστολογικό/μικροσκοπικό εύρημα «παρουσία ενεργοποιημένων κυψελιδικών μακροφάγων που φαγοκυτταρώνουν αιμοσιδηρίνη», στην ιατροδικαστική έκθεση της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Αθηνών, αξιολογείται ως μη ειδικό προθανάτιο εύρημα (σελίδα 5 - εδάφιο Παρατηρήσεις) και συνεπώς δεν δύναται να συνδεθεί με υπόθεση περί καρδιακής

Σωκράτης Τσαντίρης
Ιατροδικαστής
Ιατρός Δημόσιας Υγείας

ανεπάρκειας. Η διάγνωση της καρδιακής ανεπάρκειας, βασίζεται σε παθολογικά κλινικά, μακροσκοπικά και ιστολογικά ευρήματα.

Η νεκροτομική εικόνα έντονης λιπώδους διήθησης του ήπατος και το ιστολογικό εύρημα της καθολικής μακροφουσαλιδώδους στεάτωσης του ήπατος, καταγράφηκε και από τους τρεις ιατροδικαστές, ως βαριά προυπάρχουσα ηπατική βλάβη και δύναται να συνδεθεί με το ιστορικό του. Δεν μπορεί όμως να υποστηριχτεί ότι έπασχε από ηπατική ανεπάρκεια ή και άλλες νοσηρότητες όπως ηπατική εγκεφαλοπάθεια, διότι οι εν λόγω διαγνώσεις αφορούν κλινικές οντότητες και έχουν παθολογικά ευρήματα. Σε κάθε περίπτωση, κατά την ιατροδικαστική διερεύνηση, δεν διαπιστώθηκε κανένα εύρημα συμβατό με ηπατική ανεπάρκεια και άρα δεν μπορεί να υποστηριχτεί σε πιο βαθμό επηρεαζόταν ο οργανισμός του Κωστόπουλου, εξαιτίας της ηπατικής του βλάβης.

Το επιχείρημα ότι η διαπιστωθείσα μικρή συγκέντρωση οιοπνεύματος της τάξεως του 0,26γραμ/λίτρο αίματος, συνδέεται με τις αιτίες της πρόσκλησης ισχαιμικού τύπου αλλοιώσεων του μυοκαρδίου, κρίνεται ως επιστημονικά μη αποδεκτό. Η συγκέντρωση είναι μικρή και δεν δύναται να συσχετιστεί με βλαπτικές επιδράσεις.

Οι σοβαρότερες διαπιστωθείσες κακώσεις, ήταν επί της κεφαλής, οι οποίες αποτέλεσαν την αιτία έντονης συμφόρησης των αγγείων του εγκεφάλου και των λεπτομηνίγγων με εξαγγειώσεις ερυθρών αιμοσφαιρίων, όπως οι ιστολογικές εξετάσεις κατέδειξαν καθώς και το σύνολο των θλαστικών τραυμάτων, αποτέλεσαν αιτία μικρής αιμορραγίας, η οποία επέδρασε και αυτή σημαντικά στην επιβάρυνση του οργανισμού. Η ιστολογική εξέταση, που διενεργήθηκε από το Α' Εργαστήριο Παθολογικής Ανατομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, ανέδειξε το τελικό γεγονός - ισχαιμικού τύπου αλλοιώσεις του μυοκαρδίου (χωρίς ανάδειξη προϋπάρχουσας καρδιακής πάθησης) και οφείλονται στα περιστατικά του θανάτου, μέσω μηχανισμού οργανικού stress (Ενδεικτική βιβλιογραφία: Αντ. Σ. Κουτσελίνης, Ιατροδικαστική, Ε' Έκδοση, Επιστημονικές Εκδόσεις Παρισιάνου Α.Ε., σελ. 84 - Cruickshank J., Vincent J. et al

Σωκράτης Γσαντίρης
Ιατροδικαστής
Ιατρός Δημόσιας Υγείας

: *Reduction of stress /catecholamine-induced cardiac necrosis by beta-selective blockade. Lancet 1987; 585-589).*

Τέλος, το σχόλιο από τον ιατροδικαστή κ. Π. Αλεξάνδρου, ότι οι ισχαιμικού τύπου αλλοιώσεις, είναι προεγκατασταθείσες και με προδιαγεγραμμένη πορεία, αυτοτελή και μη αναστρέψιμη εξαιτίας των βαρειών και αναφερόμενων συντρεχόντων επιβαρυντικών παραγόντων και νοσημάτων του θανόντος, δεν αφορά συμπέρασμα το οποίο μπορεί να βασιστεί σε επιστημονικά δεδομένα και υπερβαίνει τις δυνατότητες της ιατροδικαστικής επιστήμης. Ιατροδικαστικώς, σε κανένα περιστατικό δεν είναι δυνατό να υποστηριχτεί ότι ο θάνατός είναι προδιαγεγραμμένος.

Σχετική Βιβλιογραφία.

- 1 Α ΚΟΥΣΤΕΛΙΝΗΣ, ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΡΙΣΙΑΝΟΥ, ΑΘΗΝΑ 2002
- 2 ΕΜΑΝΟΥΕΛ ΡΟΥΒΙΝ, ΒΑΣΙΚΗ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΤΟΜΙΚΗ, ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π.Χ. ΠΑΣΧΑΛΙΔΗ, ΑΘΗΝΑ 2002
- 3 ΡΟΒΒΙΝΣ, ΒΑΣΙΚΗ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΤΟΜΙΑ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΡΙΣΙΑΝΟΥ
- 4 Bernard Knight's, *Forensic Pathology*, 3rd edition, Edward Arnold 2004
- 5 DiMaio, *Handbook of Forensic Pathology*, 2nd edition, Taylor & Francis 2007.
- 6 Δ Ψαρούλης, *Ιατροδικαστική από την θεωρία στην πράξη*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2008.
- 7 Chestnut R., Marshall L., Marmarou An et al *The role of secondary brain injury in determining outcome from severe head injury. The journal of trauma* 1993, 34 216-233
- 8 Chioleto R., Schutz R et al *hormonal and metabolic changes following severe head injury or non cranial injury JPEN* 1989; 13: 5-12
- 9 Chioleto R., Revely J.P. et al. *Endocrine response after brain injury. In Year book of intensive care and emergencies medicine J.L. Vincent (ed) Springer-Verlag-Berlin Heidelberg* 1993, pp. 588-596
- 10 Clifton G., Ziegel M., Grossman R. *Circulating catecholamines and sympathetic activity after head injury Neurosurgery* 1981, 8: 10-14
- 11 Cruiskshank J., Vincent J et al. *Reduction of stress /catecholamine-induced cardiac necrosis by beta-selective blockade Lancet* 1987; 585-589

Ο Ιατροδικαστής,

Σωκράτης Τσαντίρης

Ιατροδικαστής

Ιατρός Δημόσιας Υγείας

Α ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ 215, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ 11523

ΤΗΛ. 2106429831, 2106432939, 2106439647, 2106463317

Fax 2106432939, ΚΙΝ 6945583683

E-mail s.tsantiris@gmail.com